

Politieke peiling Ipsos I&O mei 2025

Rapport Ipsos I&O: zetelpeiling en achtergronden
14 mei 2025. Peiling van 9-12 mei 2025

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2025/81

Datum

14 mei 2025

Auteurs

Asher van der Schelde
Maartje van de Koppel
Peter Kanne

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

	Kiezers delen enthousiasme over Voorjaarsnota niet	4
1	Zetelpeiling	8
1.1	Zetelpeiling: geen onderscheid in grootte tussen grootste partijen	8
1.2	Belangrijke onderwerpen	10
1.3	Kiezersbewegingen sinds TK23	11
2	Kabinet	12
2.1	Tevredenheid kabinet blijft laag	12
3	Bekendheid en waardering politici	14
3.1	Bekendheid politici	14
3.2	Beoordeling politici	15
4	Voorjaarsnota	16
4.1	Bekendheid maatregelen	16
4.2	Indruk Voorjaarsnota overwegend negatief	17
4.3	Specifieke maatregelen	19
5	NSC	21
5.1	NSC in electoraal, historisch perspectief	21
5.2	Waar kwam de NSC-kiezer vandaan?	22
5.3	Waarom stemde men NSC?	23
5.4	Toekomst NSC	25
5.5	Potentie voor NSC met Coenradie	26
5.6	Een op drie NSC-kiezers uit 2023: 'hef NSC maar op'	27
5.7	Weinig enthousiasme over eventuele fusies	28
	Onderzoeksverantwoording	29

Kiezers delen enthousiasme over Voorjaarsnota niet

Zetelpeiling: PVV, GL-PvdA en VVD blijven qua grootte niet te onderscheiden

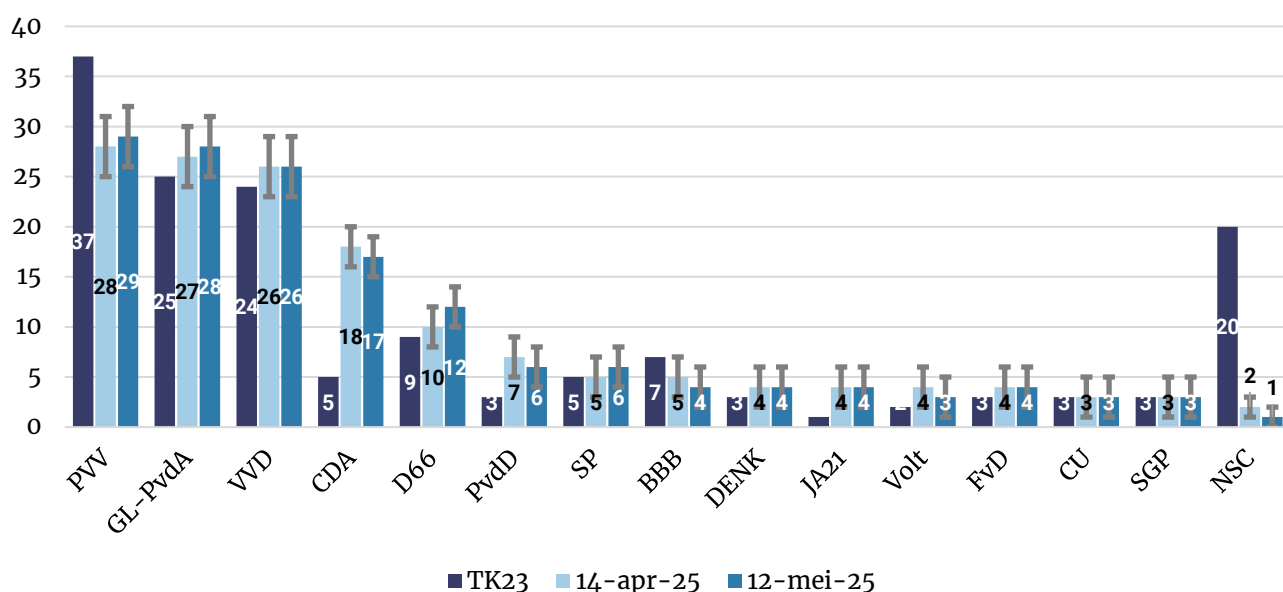
In de Ipsos I&O-zetelpeiling van mei 2025 zijn PVV (29 zetels), GL-PvdA (28) en VVD (26) qua virtuele grootte niet van elkaar te onderscheiden. Ten opzichte van verleden maand vinden geen significante wijzigingen plaats.

Vier partijen staan op winst ten opzichte van de huidige zetelverdeling in de Tweede Kamer: CDA (van 5 naar 17), D66 (9 naar 12), PvdD (3 naar 6) en JA21 (1 naar 4). De grootste verliezer is NSC (van 20 naar 1 zetel). Ook PVV (37 naar 29) en BBB (7 naar 4) staan op virtueel verlies.

Figuur 1: Zetelpeiling Ipsos I&O 15 mei (zetels)

'Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?'

Basis: heeft partij van eerste voorkeur (n = 1.877).

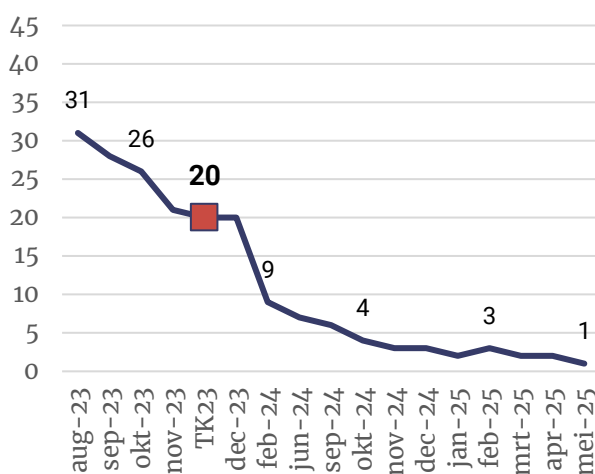

Bron: Ipsos I&O, 12 mei 2025

NSC: vertrek Omtzigt nieuw hoofdstuk in moeizame geschiedenis

Toen onder andere Pieter Omtzigt in de zomer van 2023 NSC oprichtte waren de verwachtingen hooggespannen. De partij was in de eerste zetelpeiling direct goed voor 31 zetels. Kiezers zagen in NSC een kans op vernieuwing in de Nederlandse politiek. De belofte van bestaanszekerheid, goed bestuur, transparantie en het herstellen van de rechtsstaat waren factoren die kiezers aanspraken. Nog belangrijker was Omtzigt zelf. Zijn reputatie als integer politicus, zijn rol in het blootleggen van de toeslagenaffaire en de belofte van een nieuwe bestuurscultuur spraken veel kiezers aan. In november 2023 verzilverde NSC 20

Zetelstand NSC in zetelpeilingen Ipsos I&O (en uitslag TK23)

Kamerzetels. Op dit moment staat NSC op 1 zetel in onze zetelpeiling, 19 van die 20 Kamerzetels zijn dus verdwenen en Pieter Omtzigt heeft de politieke arena verlaten vanwege zijn gezondheid. Nicolien van Vroonhoven is zijn voorlopige opvolger. Het lijkt er niet op dat de partij onder haar leiderschap een comeback zal maken.

Potentie voor NSC met Coenradie

NRC berichtte onlangs dat binnen NSC wordt gesproken over PVV-staatssecretaris Ingrid Coenradie (Justitie & Veiligheid) als mogelijke nieuwe lijsttrekker voor NSC. Uit deze peiling blijkt dat Coenradie inderdaad potentie heeft. Kiezers die haar kennen (39% van het electoraat) beoordelen haar gemiddeld met een 6,8. Daarmee scoort ze hoger dan de best scorende fractievoorzitter Henri Bontenbal (6,5). Zowel rechtse als linkse kiezers zijn enthousiast over Coenradie.

Als we de hypothetische situatie voorleggen dat Coenradie NSC leidt bij een volgende verkiezing, zegt zeven procent van de kiezers die haar kennen (3% van het totaal) dat de kans groot is dat ze dan voor NSC zouden gaan. Dat is duidelijk meer dan het percentage (1,2%; 1 zetel) dat nu aangeeft op NSC te zullen stemmen. Bij andere voorgelegde lijsttrekkers (Van Vroonhoven, Van Hijum, Veldkamp, Uitermark en Boomsma) blijft dit effect uit.

We vroegen kiezers middels een open vraag hun mening over Ingrid Coenradie als mogelijke NSC-lijsttrekkers. Kiezers waarderen doorgaans haar doortastendheid en duidelijkheid. Ze wordt gezien als een sterke bewindspersoon, zelfs door kiezers van andere partijen. Haar bereidheid om tegen PVV-leider Wilders in te gaan wordt geprezen. Hoewel de meeste kiezers positief over haar zijn, twijfelen sommigen wel of ze bij NSC past. Ook reageren veel kiezers verbaasd op de open vraag- zij waren niet op de hoogte van de speculaties omtrent NSC en Coenradie.

Voorjaarsnota: vooral verhogen defensiebudget en bevrozing sociale huren beklijven

Op 17 april presenteerde het kabinet de Voorjaarsnota, nadat de coalitiepartijen een etmaal lang met elkaar om de tafel hadden gezeten. Drie weken later is de helft van de Nederlanders naar eigen zeggen enigszins of goed bekend met de maatregelen die in de Voorjaarsnota zijn afgesproken (51%). Circa een derde (32%) weet niet goed wat erin staat, één op zeven (13%) is überhaupt niet bekend met de Voorjaarsnota.

We vroegen respondenten in een open vraag de eerste maatregel of maatregelen te noemen waar zij aan denken bij de Voorjaarsnota. Het verhogen van het defensiebudget en bevrozen van de sociale huren worden het meest genoemd – een handjevol respondenten verwijst naar de ‘boodschappenbonus’ van Wilders. Verder zijn het vooral bezuinigingen die beklijven: op ‘de zorg’ (in het algemeen, of specifiek op gezondheidszorg en jeugdzorg) en op het onderwijs.

Indruk Voorjaarsnota overwegend negatief, ook coalitiekiezers ontbeert enthousiasme

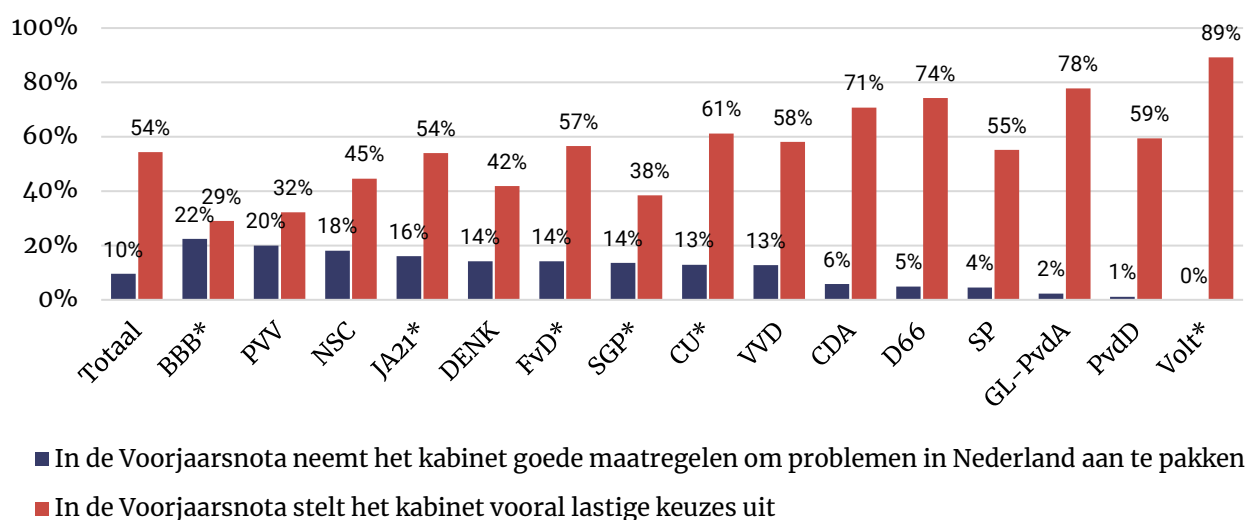
Slechts vijf procent van de Nederlanders vindt de maatregelen in de Voorjaarsnota goed. Vaker vindt men de maatregelen (zeer) slecht (33%). Opvallend is dat ook coalitiekiezers weinig positief zijn: bij de VVD is slechts 6 procent positief (19% vindt het slecht, de rest heeft geen

uitgesproken mening), bij de PVV 12 procent (13% slecht). BBB'ers zijn nog het meest enthousiast (22% goed, 14% slecht).¹

Maar weinig kiezers vinden dat het kabinet met de Voorjaarsnota goede maatregelen neemt om problemen in Nederland aan te pakken (10%). Ook coalitiekiezers vinden dat veelal niet (BBB: 22% eens, PVV: 20%, VVD: 13%). Bij de helft van de kiezers werkt de Voorjaarsnota juist de indruk dat het kabinet lastige keuzes uitstelt (54%). Bij de meeste oppositiepartijen is de meerderheid van de kiezers deze mening toegedaan, maar ook circa een derde van de BBB- en PVV-kiezers vindt dit (resp. 13% en 10% vindt van niet). Onder kiezers van de VVD gaat het zelfs om 58 procent.

Figuur 3: Stellingen over Voorjaarsnota, naar politieke voorkeur

Getoond in de figuur: alleen % helemaal eens + eens. Basis: allen (n = 2.143).

Twee specifieke maatregelen uit de Voorjaarsnota die goed zijn blijven hangen bij kiezers zijn *extra geld voor defensie* en het *bevriezen van de sociale huren*. Voor defensie geldt dat veel kiezers hierachter staan. Door middel van een *split-run* experiment legden we een aantal stellingenparen voor: de ene helft van de steekproef kreeg een stelling zonder gevolg of dekking, de andere helft mét. Zo zien we dat zeven op de tien (71%) het goed vinden dat het kabinet investeert in defensie en veiligheid. Als we hieraan toevoegen dat dit ten koste gaat van investeringen in duurzaamheid – in de Voorjaarsnota zet het kabinet geld uit het Klimaatfonds voor andere doeleinden in – vindt nog steeds 60 procent dit goed.

Het bevroren van de sociale huren vindt de helft van de kiezers (49%) een goed idee. Maar als dit betekent dat er dan minder huizen gebouwd worden, daalt dit naar 28 procent.

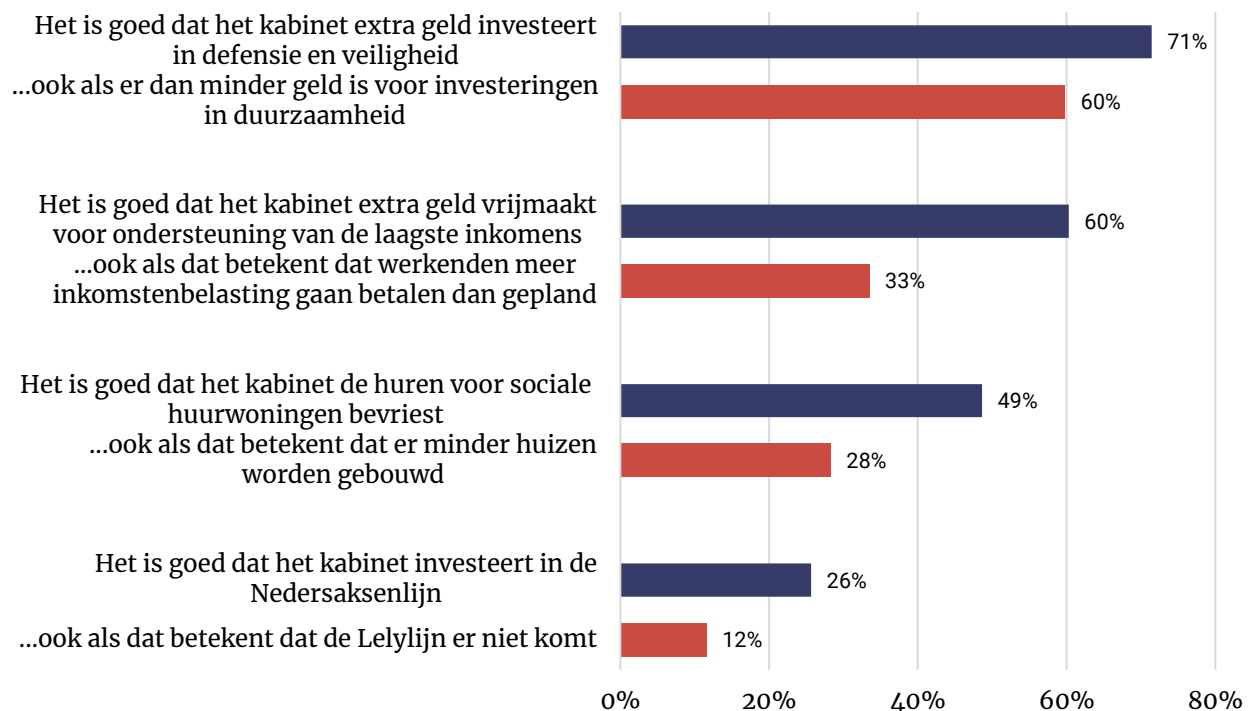
Het grootste effect zien we op het gebied van inkomen: 60 procent vindt het goed dat het kabinet extra geldt vrijmaakt voor ondersteuning van de laagste inkomens. Maar als dit betekent dat werkenden meer inkomstenbelasting gaan betalen – effectief het gevolg van de lagere bijstelling

¹ Voor huidige kiezers van NSC zijn te weinig waarnemingen (n = 24) om aparte uitspraken te doen.

van de heffingskortingen die het kabinet in de Voorjaarsnota voornemens is² –, daalt dit naar 33 procent.

Figuur 1: Stellingen over maatregelen Voorjaarsnota, met en zonder gevolg

Getoond in figuur: alleen % helemaal eens + eens. Basis: allen (split-run: helft van de respondenten kreeg stelling met gevolg (n = 1.062), de andere helft zonder (n = 1.081)).

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 9 tot maandagochtend 12 mei 2025. Er was geen opdrachtgever. In totaal werkten 2.143 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. Een deel (n = 197) deed mee via PanelClix. Dit zijn voornamelijk jongeren, lager opgeleiden en respondenten met een niet-westerse achtergrond.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

² Zie: [Voorjaarsnota openbaar: kabinet kort op WW, belastingverlaging minder dan gepland](#)

1 Zetelpeiling

1.1 Zetelpeiling: geen onderscheid in grootte tussen grootste partijen

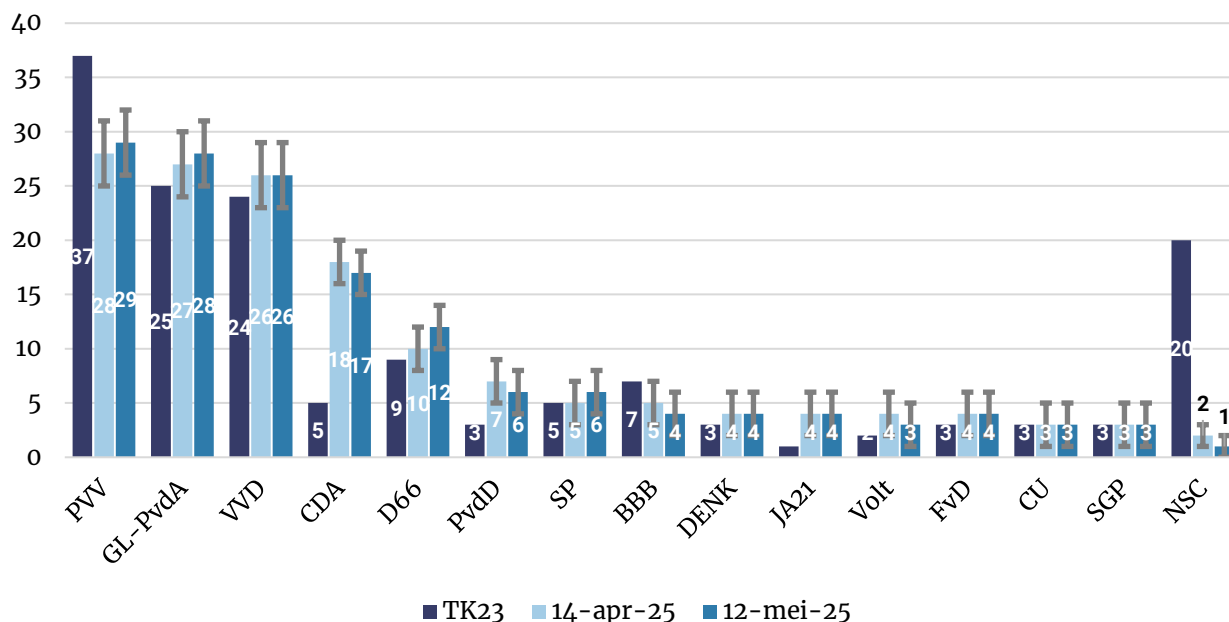
In de Ipsos I&O-zetelpeiling van mei 2025 zijn PVV (29 zetels), GL-PvdA (28) en VVD (26) wederom niet van elkaar te onderscheiden. Ten opzichte van verleden maand vinden geen significante wijzigingen plaats.

Als we de huidige zetelverdeling vergelijken met de Tweede Kamer valt op vier partijen op winst staan: CDA (van 5 naar 17), D66 (9 naar 12), PvdD (3 naar 6) en JA21 (1 naar 4). De grootste verliezer is NSC (van 20 naar 1 zetel). Ook PVV (37 naar 29) en BBB (7 naar 4) staan op virtueel verlies.

Figuur 1.1: Zetelpeiling Ipsos I&O 15 mei (zetels)

‘Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?’

Basis: heeft partij van eerste voorkeur (n = 1.877).

Bron: Ipsos I&O, 15 mei 2025

Tabel 1.1: Zetelpeiling Ipsos I&O 15 mei 2025 (percentages en zetels)

"Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?"

Basis: heeft partij van eerste voorkeur (n = 1.877). Niet getoond in tabel: 'andere partij'.

Partij	Percentage	Marges	Zetels	Marges
PVV	18,3%	(16,5; 20,1)	29	+/- 3
GroenLinks-PvdA	18,1%	(16,3; 19,9)	28	+/- 3
VVD	16,7%	(14,9; 18,5)	26	+/- 3
CDA	11,1%	(9,6; 12,6)	17	+/- 3
D66	7,7%	(6,4; 9)	12	+/- 2
Partij voor de Dieren	4,4%	(3,4; 5,4)	6	+/- 2
SP	4,0%	(3,1; 4,9)	6	+/- 2
FvD	2,8%	(2; 3,6)	4	+/- 2
BBB	2,6%	(1,8; 3,4)	4	+/- 2
JA21	2,6%	(1,9; 3,3)	4	+/- 2
DENK	2,5%	(1,8; 3,2)	4	+/- 2
SGP	2,5%	(1,8; 3,2)	3	+/- 2
ChristenUnie	2,4%	(1,7; 3,1)	3	+/- 2
Volt	2,3%	(1,6; 3)	3	+/- 2
NSC	1,2%	(0,7; 1,7)	1	+/- 1

Bron: Ipsos I&O, 15 mei 2025

1.2 Belangrijke onderwerpen

Immigratie en asiel is nog steeds het belangrijkste politieke onderwerp van het moment. Een kwart (28%) van de kiezers vindt dit belangrijk voor zijn of haar stemkeuze. Bijna een jaar geleden (juni 2024) lag dit percentage substantieel hoger (37%).

Tabel 1.2: Welke van de volgende onderwerpen spelen een belangrijke rol in uw keuze voor <voorkeurspartij>?

Maximaal 3 antwoorden mogelijk. Basis: heeft partij van eerste voorkeur (n = 1.877).

Onderwerp	Juni '24	Sep '24	Dec '24	Jan '25	Feb '25	Mrt '25	Apr '25	Mei '25
Immigratie / asiel	37%	35%	32%	30%	29%	29%	28%	28%
Waarden en normen	24%	18%	26%	24%	24%	24%	25%	24%
Woningmarkt / betaalbare woningen / huren	21%	27%	21%	19%	20%	18%	19%	19%
Klimaatverandering	23%	18%	19%	19%	19%	18%	19%	18%
Veiligheid / tegengaan criminaliteit	15%	16%	15%	16%	14%	14%	15%	16%
Armoede(bestrijding) / sociale voorzieningen	13%	17%	16%	17%	16%	15%	15%	16%
Gezondheidszorg	19%	19%	17%	15%	17%	16%	15%	15%
Economie/ overheidsfinanciën	11%	10%	13%	13%	13%	14%	13%	14%
Europese Unie	15%	12%	13%	12%	13%	13%	13%	13%
Bescherming van de rechtsstaat	9%	9%	10%	10%	10%	11%	11%	13%
Onderwijs	9%	12%	12%	10%	9%	8%	10%	11%
Defensie	5%	6%	5%	6%	6%	9%	9%	10%
Ethische zaken (euthanasie, abortus, LHBTIQ+)	9%	7%	10%	10%	9%	10%	9%	10%
Natuur	9%	8%	7%	8%	9%	8%	7%	8%
Inspiraak en democratie	7%	6%	6%	7%	8%	7%	6%	7%
Oorlog in Israël/Palestina	5%	4%	6%	5%	5%	5%	6%	7%
Werkgelegenheid	4%	6%	6%	5%	6%	6%	6%	6%
Oorlog in Oekraïne	5%	6%	5%	5%	4%	11%	8%	5%
Landbouw	8%	6%	6%	6%	6%	4%	6%	4%
Polarisatie	5%	4%	5%	6%	4%	4%	5%	4%
Tegengaan van discriminatie	5%	3%	6%	4%	2%	6%	4%	4%
Dreiging van terrorisme	4%	5%	4%	5%	3%	4%	4%	4%
Digitale (on)veiligheid (opkomst van AI, etc.)	1%	1%	*	2%	1%	2%	2%	2%
Weet ik niet	2%	5%	4%	7%	7%	6%	6%	4%
Anders	3%	3%	3%	2%	3%	2%	3%	4%

Bron: Ipsos I&O, 15 mei 2025

1.3 Kiezersbewegingen sinds TK23

Tabel 1.3 toont de kiezersbewegingen sinds de Tweede Kamerverkiezingen van 2023. De meeste partijen houden de meeste van hun kiezers vast. Uitzonderingen op deze regel zijn NSC (7% zou opnieuw NSC stemmen) en BBB (36%). Ex-NSC-kiezers stappen vooral over naar CDA (25%) en VVD (10%). Voormalig BBB'ers opteren voor PVV (17%) en BBB (14%).

Tabel 1.3: Kiezersbewegingen sinds de Tweede Kamerverkiezingen van 2023

Blauw = partij weet meer dan 50% kiezers vast te houden. Rood = partij weet niet meer dan 50% kiezers vast te houden. Groen = minstens 10% partij switcht naar andere partij.

Voorkeur nu	Totaal	Stem bij TK23												
		PVV	GL-PvdA	VVD	NSC	D66	BBB	CDA	SP	DENK	PvdD	FvD	SGP	CU
PVV	15%	58%		3%	9%	1%	17%		2%		2%	6%		
GL-PvdA	15%	1%	77%	3%	7%	8%	1%		11%	6%	12%			3%
VVD	14%	10%	1%	68%	10%	3%	7%	2%	2%		2%			
NSC	1%				7%									
D66	6%	1%	6%	2%	5%	72%	2%	2%	2%					
BBB	2%	1%			1%		36%							
CDA	9%	4%	2%	10%	25%	5%	14%	79%	5%		4%			13%
SP	3%	2%	4%		5%	1%	5%	2%	52%					
DENK	2%					1%		2%	2%	76%				
PvdD	4%	1%	4%		1%				2%	4%	72%			
FvD	2%	2%										80%		
SGP	2%				1%		3%	2%					95%	
CU	2%				3%			8%						75%
Volt	2%		2%		1%	6%			2%		2%			3%
JA21	2%	4%		1%	3%		1%		2%		2%		3%	
Anders	1%	1%			1%				1%					
Weet niet	18%	12%	4%	10%	20%	4%	14%	5%	17%	14%	5%	15%	2%	6%

2 Kabinet

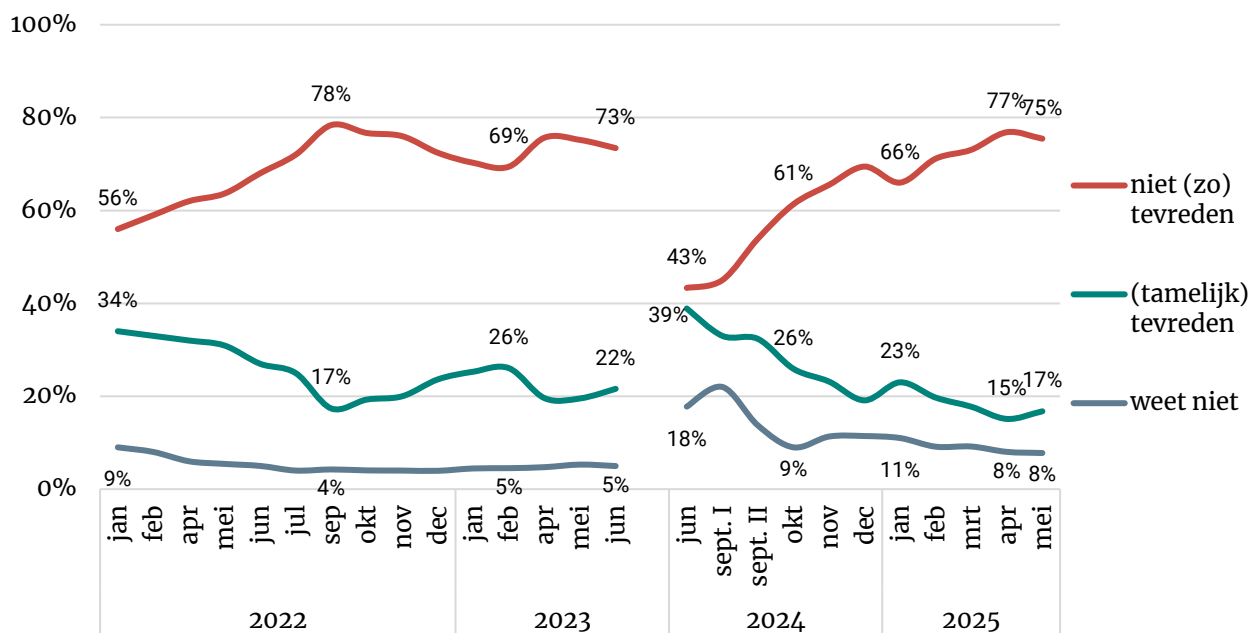
2.1 Tevredenheid kabinet blijft laag

Vorige maand concludeerden we dat de tevredenheid met kabinet historisch laag was: slechts 15 procent was tevreden met het kabinet Schoof, het laagste aandeel in tien jaar.³ Alleen het kabinet Rutte IV kende in deze periode een vergelijkbaar laag aandeel tevreden burgers.

In mei is de tevredenheid vergelijkbaar. Momenteel is 17 procent van de Nederlanders tevreden met het kabinet Schoof, driekwart (75%) is dat niet.

Figuur 2.1: Hoe tevreden of ontevreden bent u met het kabinet Schoof (van PVV, VVD, NSC en BBB?)

Sinds januari 2022. Basis: allen (n = 2.143).

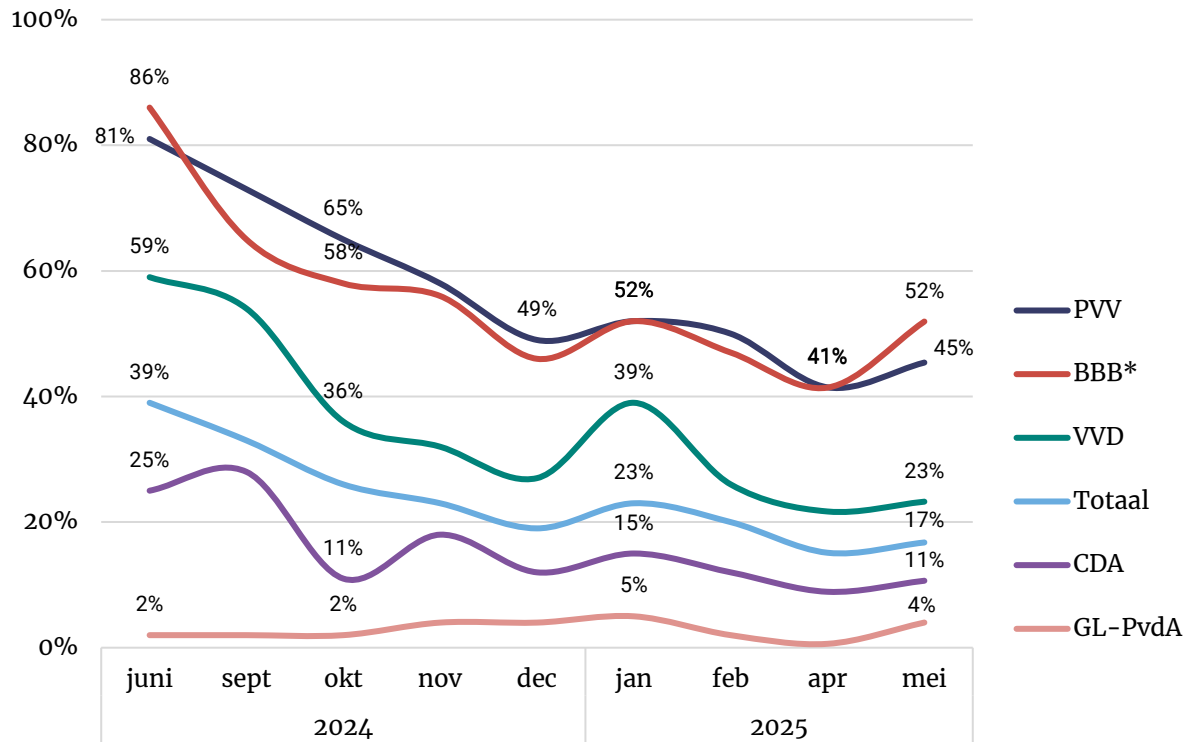
Bron: Ipsos I&O, 15 mei 2025

³ Zie: [Ipsos I&O-zetelpeiling: tevredenheid met kabinet op laagste punt in tien jaar – Ipsos I&O Publiek](#)

De afgelopen maanden zagen we onder kiezers van alle partijen – ook van coalitiepartijen PVV, VVD, NSC en BBB – de tevredenheid dalen. Kiezers van de PVV en BBB zijn momenteel nog het meest tevreden. De afgelopen maand lijkt de tevredenheid onder BBB'ers zich weer wat te herstellen (van 41% in april naar 52% nu), maar vanwege een beperkt aantal waarnemingen voor deze groep (n=47) zijn deze uitkomst indicatief.

Figuur 2.2: Tevredenheid met het kabinet, naar huidige politieke voorkeur

Getoond in de figuur: alleen % zeer tevreden + tamelijk tevreden. Basis: allen (n = 2.143).

*Indicatief vanwege een beperkt aantal waarnemingen (n < 50).

Bron: Ipsos I&O, 15 mei 2025

3 Bekendheid en waardering politici

3.1 Bekendheid politici

Nicolien van Vroonhoven, de nieuwe fractievoorzitter van NSC, is de voorbije maanden duidelijk bekender geworden. Bijna de helft (45%) weet nu wie zij is. Bij andere fractievoorzitters zien we geen verschuivingen.

Ook legden we een aantal politici voor die op termijn mogelijk het fractievoorzitterschap van Van Vroonhoven zullen overnemen. Dit betreft NSC-bewindslieden Eppo Bruins, Caspar Veldkamp, Eddy van Hijum en Judith Uitermark. Allen zijn bij minder dan een derde bekend. Het Kamerlid Diederik Boomsma is bekend bij slechts 9 procent.

[NRC](#) berichtte eind april dat de naam van PVV-staatssecretaris Ingrid Coenradie (Justitie & Veiligheid) binnen NSC rondzingt als mogelijk nieuw boegbeeld. Coenradie is bekender dan de ministers van NSC-huize. Vier op tien Nederlanders (39%) weet wie zij is.

Tabel 3.1: Bekendheid politici

‘Welke van onderstaande politici kent u?’ Basis: allen (n = 2.143).

	Mei 2023	Aug. 2023	17 juni 2024	16 sept. 2024	23 sept. 2024	21 okt. 2024	11 nov. 2024	17 mrt. 2025	14 apr. 2025	12 mei 2025
Fractievoorzitters coalitiepartijen en grootste oppositiepartijen										
Geert Wilders	94%	95%	96%	91%	93%	93%	93%	92%	93%	93%
Caroline van der Plas	86%	88%	93%	85%	86%	88%	88%	87%	88%	88%
Dilan Yesilgöz		77%	90%	82%	85%	85%	85%	84%	85%	85%
Frans Timmermans		84%	90%	83%	85%	85%	85%	85%	84%	85%
Rob Jetten		84%	88%	80%	83%	82%	82%	83%	82%	83%
Henri Bontenbal		48%	68%	61%	63%	62%	63%	65%	65%	66%
Nicolien van Vroonhoven				17%	38%	26%	29%			45%
Bewindslieden en NSC-politici										
Dick Schoof			44%	70%	78%	79%	81%	86%	83%	87%
Ingrid Coenradie										39%
Eppo Bruins			11%	15%	17%	18%	21%		33%	30%
Caspar Veldkamp			2%	8%	9%	8%	9%	19%	20%	27%
Eddy van Hijum			11%	17%	17%	17%	17%		22%	25%
Judith Uitermark			2%	5%	9%	10%	11%		15%	16%
Diederik Boomsma										9%
Geen van bovenstaande			2%	5%	4%	4%	3%	4%	4%	4%

Bron: Ipsos I&O, 12 mei 2025

3.2 Beoordeling politici

Al lange tijd is Henri Bontenbal de populairste fractievoorzitter van het land. Ook in deze peiling scoort hij (met een 6,5) duidelijk hoger dan de concurrentie.

Wel zien we voor het eerst dat een andere politicus hoger scoort. Ingrid Coenradie krijgt een 6,8 als gemiddeld cijfer. Van haar eigen kiezers (PVV) krijgt ze een voldoende (7,0). Een duidelijk lager cijfer dan Wilders van PVV-kiezers krijgt (8,1). Maar, waar kiezers aan de linkerflank en in het midden erg negatief zijn over Wilders geldt dat niet voor Coenradie. Kiezers van VVD (7,5) en CDA (7,6) geven hoge scores en dat geldt ook in iets mindere mate ook voor kiezers van GL-PvdA (6,4).

Tabel 3.2: Waardering politici

'Hieronder ziet u een aantal politici die u (van naam) kent. Kunt u aangeven – met een cijfer van 1 tot 10 – hoe u deze politicus waardeert?' Basis: bekend met politicus.

	Sept. 2023	17 juni 2024	16 sept. 2024	23 sept. 2024	21 okt. 2024	11 nov. 2024	9 dec. 2024	17 mrt. 2025	14 apr. 2025	12 mei 2025
Fractievoorzitters coalitiepartijen en grootste oppositiepartijen										
Henri Bontenbal	5,0	6,2	6,1	6,1	6,3	6,2	6,3	6,4	6,5	6,5
Dilan Yesilgöz	6,2	5,5	5,4	5,0	5,0	5,0	4,9	5,4	5,4	5,3
Rob Jetten			5,1	4,8	5,0	5,0	4,9	5,0	5,0	5,0
Esther Ouwehand			4,9	4,6	4,9	4,9	4,9	4,7	4,9	4,9
Caroline vd Plas	5,6	5,2	5,2	4,9	5,1	5,0	4,8	4,3	4,6	4,6
Frans Timmermans	4,8	4,4	4,4	4,3	4,4	4,4	4,4	4,6	4,5	4,5
Geert Wilders	4,8	5,2	5,0	4,9	4,6	4,5	4,4	4,2	4,1	4,3
Bewindslieden en NSC-politici										
Ingrid Coenradie										6,8
Caspar Veldkamp		6,3	6,5	6,5	5,7	6,1	5,8	5,5	5,8	5,8
Dick Schoof		6,7	6,6	6,1	6,3	6,2	5,8	5,7	5,5	5,6
Eddy van Hijum		6,5	6,2	6,1	6,0	5,8	5,3		5,5	5,6
Judith Uitermark		6,2	6,6	6,3	5,9	6,0	5,5		5,6	5,6
Diederik Boomsma										5,2
Eppo Bruins		6,3	5,8	5,5	5,5	5,3	4,7		4,8	5,1

Bron: Ipsos I&O, 12 mei 2025

4 Voorjaarsnota

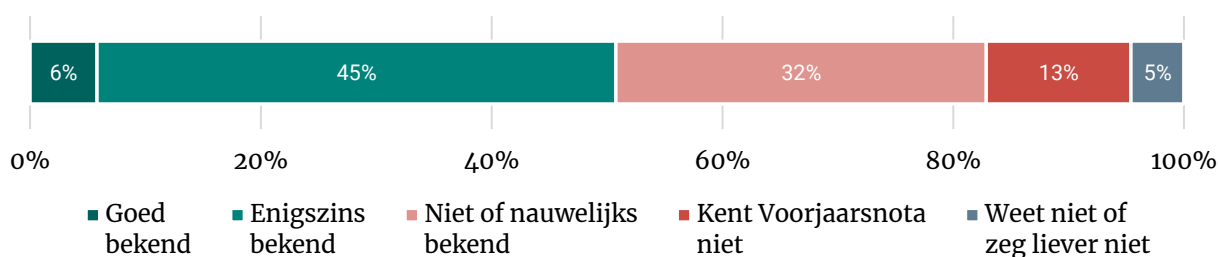
Op 17 april presenteerde het kabinet de Voorjaarsnota: een update van de begroting voor 2025 en een voortuitblik op de plannen van volgend jaar. Na een marathonoverleg waarbij PVV, VVD, NSC en BBB een etmaal met elkaar om tafel zaten, sloten de partijen een akkoord.

4.1 Bekendheid maatregelen

De helft van de Nederlanders (51%) is enigszins of goed bekend met de maatregelen in de Voorjaarsnota. Circa een derde (32%) weet niet goed wat er in de Voorjaarsnota staat, één op zeven (13%) is überhaupt niet bekend met de Voorjaarsnota.

Figuur 4.1: In hoeverre bent u bekend met de maatregelen in de Voorjaarsnota?

Basis: allen (n = 2.143).

4.1.1 Welke maatregelen zijn vooral blijven hangen?

Welke maatregelen uit de Voorjaarsnota zijn dan vooral bekend? We vroegen respondenten in een open vraag waar zij als eerst aan denken.

Het meest worden genoemd: extra geld naar defensie en het bevriezen van de sociale huren. Een aantal respondenten noemt specifiek ‘meer geld naar Oekraïne’, de meesten verwijzen in het algemeen naar de afgesproken verhoging van het defensiebudget. De huurbevriezing is de maatregel op het gebied van bestaanszekerheid die veruit het vaakst wordt genoemd. Verder noemt men op dit gebied vooral de verlaging van de energiebelasting. Een aantal respondenten verwijst naar de ‘boodschappenbonus’, de term waarmee Geert Wilders de huurbevriezing omschreef.

Naast defensie en de sociale huren worden vooral
bezuinigingen op het onderwijs en zorg
(gezondheidszorg en jeugdzorg) als bekende
maatregelen genoemd. Ook weten veel respondenten dat het kabinet extra geld vrijmaakt voor
het asielbeleid en dat de btw-verhoging op cultuur, sport en media definitief is geschrapt.

Figuur 4.2: Als u denkt aan de Voorjaarsnota die het kabinet op 17 april presenteerde, welke maatregel komt of welke maatregelen komen dan als eerste bij u op?

Woordenwolk: grote en centrale woorden zijn vaker genoemd. Basis: goed of enigszins bekend met de Voorjaarsnota (n = 1.192).

4.2 Indruk Voorjaarsnota overwegend negatief

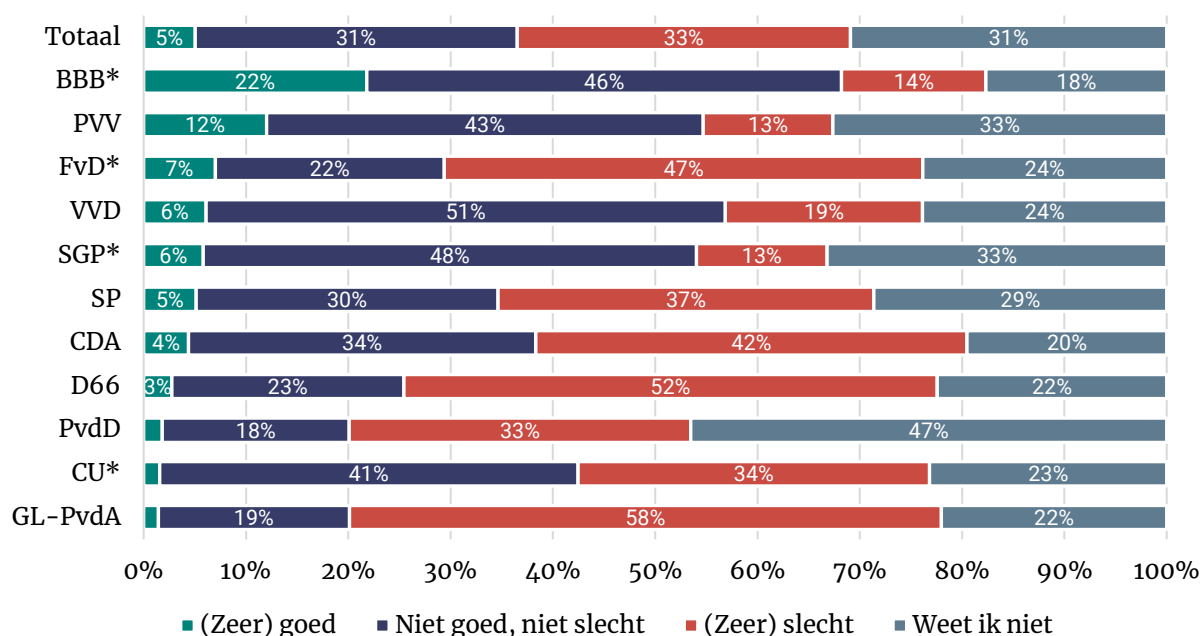
De afdronk van de Voorjaarsnota is overwegend negatief. Slechts vijf procent van de Nederlanders vindt de maatregelen goed, vrijwel niemand vindt ze ‘zeer goed’. Vaker vindt men de maatregelen (zeer) slecht (33%).

Er is ook een flinke groep zonder uitgesproken mening (31% kiest ‘niet goed, niet slecht’, 31% weet het niet). Ten dele zijn dit respondenten die niet bekend zijn met de Voorjaarsnota. Maar respondenten die er wel bekend mee zijn, zijn beduidend vaker negatief dan positief (tabel 4.1).

Bovendien zijn ook kiezers van de coalitiepartijen niet onversneden enthousiast. Kiezers van PVV zijn net zo vaak positief (12%) als negatief (14%), de meesten hebben geen uitgesproken mening. Kiezers van VVD vinden de Voorjaarsnota vaker slecht (19%) dan goed (6%). BBB’ers vinden het maatregelenpakket wel vaker goed (22%) dan slecht (14%), maar ook zij kiezen meestal voor een neutrale middenpositie. Kiezers van oppositiepartijen zijn veelal kritisch over de plannen.

Figuur 4.3: Over het algemeen, wat is uw indruk van de maatregelen in de Voorjaarsnota?

Naar partijvoorkeur. Basis: allen (n = 2.143).

*Indicatief vanwege een beperkt aantal waarnemingen (n < 50).

Tabel 4.1: Indruk van de Voorjaarsnota, naar bekendheid met de maatregelen

Basis: allen (n = 2.143).

	Totaal	Goed bekend	Enigszins bekend	Niet of nauwelijks bekend	Kent Voorjaarsnota niet
(Ze)er goed	5%	14%	7%	3%	1%
Niet goed, niet slecht	31%	20%	42%	30%	9%
(Ze)er slecht	33%	64%	47%	20%	8%
Weet ik niet	31%	2%	3%	48%	82%
n =	2.143	134	1058	654	211

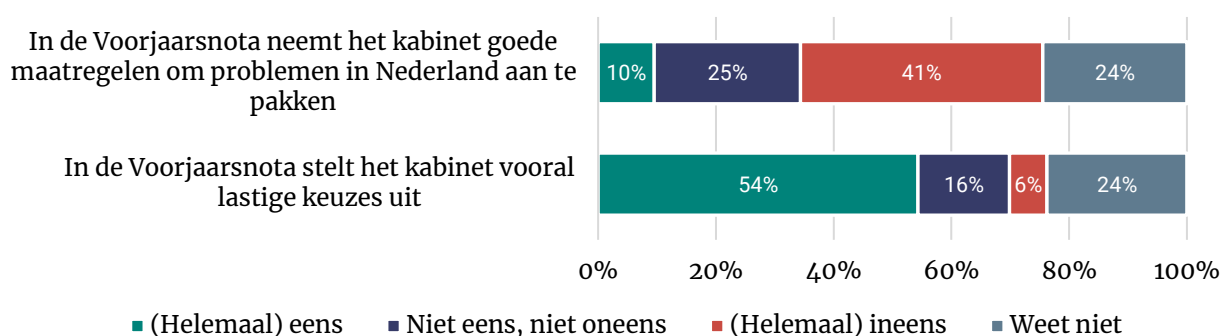
4.2.1 Stellingen

Slechts tien procent van de Nederlanders vindt dat het kabinet met de Voorjaarsnota goede maatregelen neemt om problemen in Nederland aan te pakken. Vaker vindt men dat niet (41%). Opvallend is dat ook kiezers van de coalitiepartijen het niet vaak met deze stelling eens zijn: het meest geldt dat nog voor kiezers van BBB (22%) en PVV (20%). Maar bij VVD gaat het om slechts 13 procent.

Daarnaast vindt de helft van de Nederlandse kiezers (54%) dat het kabinet vooral lastige keuzes uitstelt in de Voorjaarsnota. De meeste oppositiekiezers én de meerderheid van de VVD-kiezers (58%) kan zich hierin vinden. Onder kiezers van BBB en PVV gaat het om circa een derde, de rest van hen kiest meestal voor 'niet eens, niet oneens' of weet het niet.

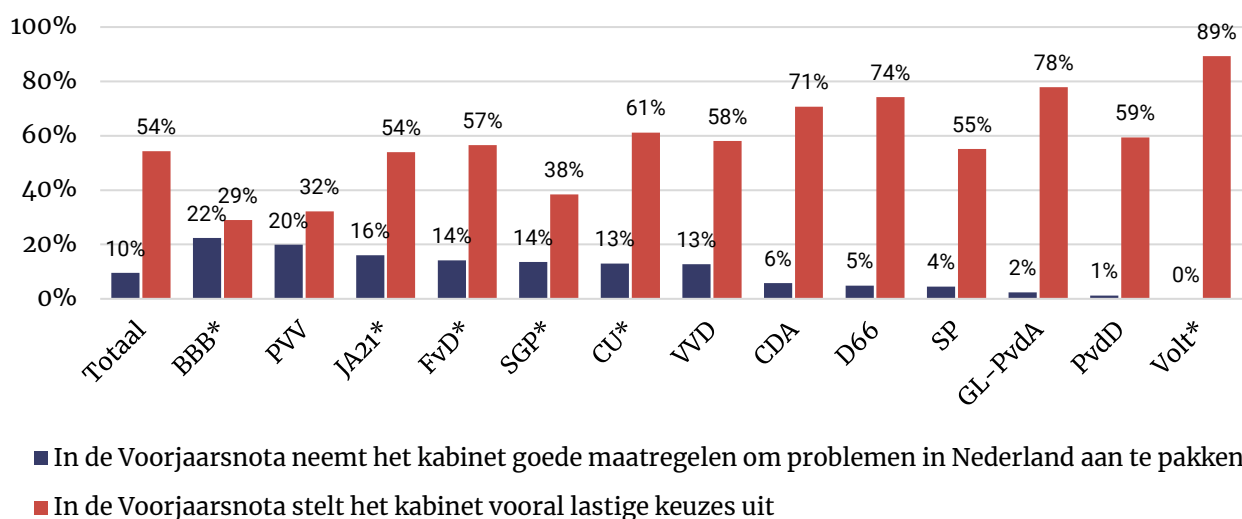
Figuur 4.4: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Basis: allen (n = 2.143).

Figuur 4.5: Stellingen over Voorjaarsnota, naar politieke voorkeur

Getoond in de figuur: alleen % helemaal eens + eens. Basis: allen (n = 2.143).

*Indicatief vanwege een beperkt aantal waarnemingen (n < 50).

4.3 Specifieke maatregelen

Naast deze algemene indruk vroegen we respondenten naar hun mening over een aantal specifieke maatregelen uit de Voorjaarsnota, door middel van een split-run experiment. Hierbij kreeg willekeurig de helft van de respondenten de 'basisversie' van de stelling te zien (bijvoorbeeld: 'Het is goed dat het kabinet extra geld investeert in defensie en veiligheid'). De andere helft kreeg deze stelling te zien met een toegevoegd(e) gevolg of dekking uit de Voorjaarsnota (bijvoorbeeld: '...ook als er dan minder geld is voor investeringen in duurzaamheid'). Zo zijn de maatregelen minder vrijblijvend: in de begroting staat tegenover elke investering immers ook een dekking.

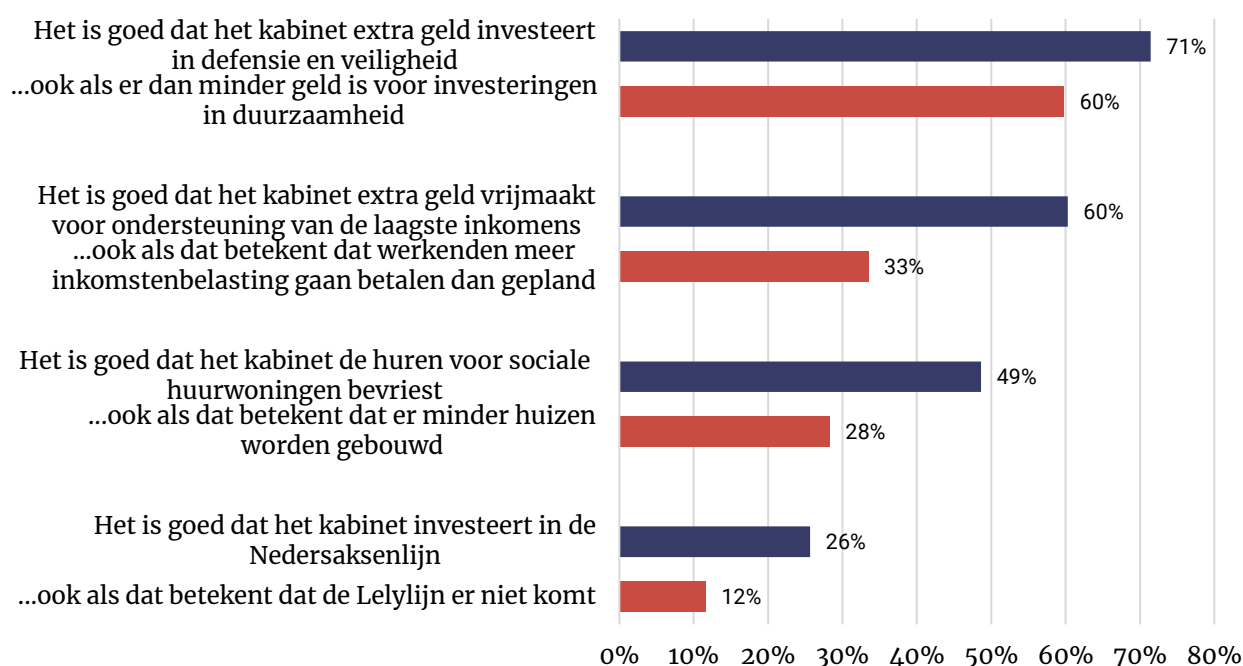
Zeven op de tien Nederlanders vinden het goed dat het kabinet extra geld uitgeeft aan defensie, dat blijft zes op de tien als er dan minder geld is voor duurzaamheid.

Een groter effect zien we op het gebied van inkomen. Zes op de tien vinden het goed dat het kabinet extra investeert in ondersteuning van de laagste inkomens. Maar met de kanttekening dat werkenden meer inkomstenbelasting gaan betalen,⁴ daalt dit naar 33 procent.

Ook daalt de steun voor het bevriezen van de huren voor sociale huurwoningen (49%) flink als dat betekent dat er minder huizen gebouwd kunnen worden (28%).

Figuur 4.6: Stellingen over maatregelen Voorjaarsnota, met en zonder gevolg

Getoond in figuur: alleen % helemaal eens + eens. Basis: allen (split-run: helft van de respondenten kreeg stelling met gevolg (n = 1.062), de andere helft zonder (n = 1.081)).

⁴ In de Miljoenennota had het kabinet gepland om de heffingskortingen voor de inkomensbelastingen verder te verlagen dan nu in de Voorjaarsnota het geval is. Effectief gaan werkenden daardoor meer belasting betalen dan gepland.

Een kwart van de Nederlanders (26%) vindt het goed dat het kabinet vrijmaakt voor de Nedersaksenlijn, een directe spoorverbinding tussen Enschede en Groningen. Een vergelijkbaar aandeel vindt dit niet goed (25%) of staat er neutraal tegenover (25%). Als duidelijk is dat de Nedersaksenlijn ten koste gaat van de Lelylijn, de spoorverbinding tussen Lelystad en Groningen, daalt het aantal voorstanders naar 12 procent.

Nederlanders uit het noorden van het land staan vaker positief tegenover de Nedersaksenlijn (35%) en dat blijft wat hoger dan gemiddeld als duidelijk is dat de Lelylijn er dan niet komt (21%).

4.3.1 Naar partijvoorkeur

Met name kiezers van GL-PvdA en D66 willen niet dat duurzaamheid ten koste gaat van investeringen in defensie. De meerderheid van deze kiezers wil meer geld naar defensie, maar dit aandeel neemt met circa een derde af als er daardoor minder geld is voor duurzaamheid. Voor kiezers van PVV en VVD maakt dit geen verschil: zij willen ook onder deze voorwaarde extra investeren in defensie.

Kiezers van VVD en CDA reageren juist sterk op het gevolg dat de inkomstenbelasting omhoog gaat. Zo wil 65 procent van de CDA-kiezers extra ondersteuning voor lage inkomens, maar neemt dat af naar 36 procent als dat betekent dat werkenden meer inkomensbelasting moeten betalen dan gepland. Ook onder kiezers van links-progressieve partijen neemt de steun voor de maatregelen af, maar nog steeds staat (bijna) de meerderheid hierachter.

De consequentie dat er minder huizen gebouwd worden zorgt bij kiezers van alle partijen ervoor dat zij minder vaak achter de huurbevriezing staan. Het effect is met name sterk bij D66.

Tabel 4.2: Stellingen over specifieke maatregelen, met en zonder gevolg

Naar politieke voorkeur. Getoond in tabel: alleen % helemaal eens + eens. Basis: allen (split-run: helft van de respondenten kreeg stelling met gevolg (n = 1.062), de andere helft zonder (n = 1.081)).

	Totaal	PVV	GL-PvdA	VVD	D66	CDA
Extra geld investeren in defensie	71%	70%	73%	85%	82%	93%
...ook als minder geld voor duurzaamheid	60%	69%	40%	86%	52%	78%
	-12%	-1%	-33%	1%	-30%	-15%
Extra geld voor ondersteuning lage inkomens	60%	47%	73%	45%	66%	65%
...ook als meer inkomstenbelasting dan gepland	33%	26%	57%	17%	48%	36%
	-27%	-20%	-16%	-28%	-18%	-28%
Huren voor sociale huurwoningen bevroren	49%	57%	41%	41%	48%	38%
...ook als minder huizen gebouwd	28%	41%	22%	21%	10%	23%
	-20%	-15%	-18%	-21%	-38%	-14%
Investeren in Nedersaksenlijn	26%	34%	18%	22%	28%	29%
...ook als geen Lelylijn	12%	20%	6%	14%	11%	11%
	-14%	-14%	-12%	-8%	-17%	-19%

5 NSC

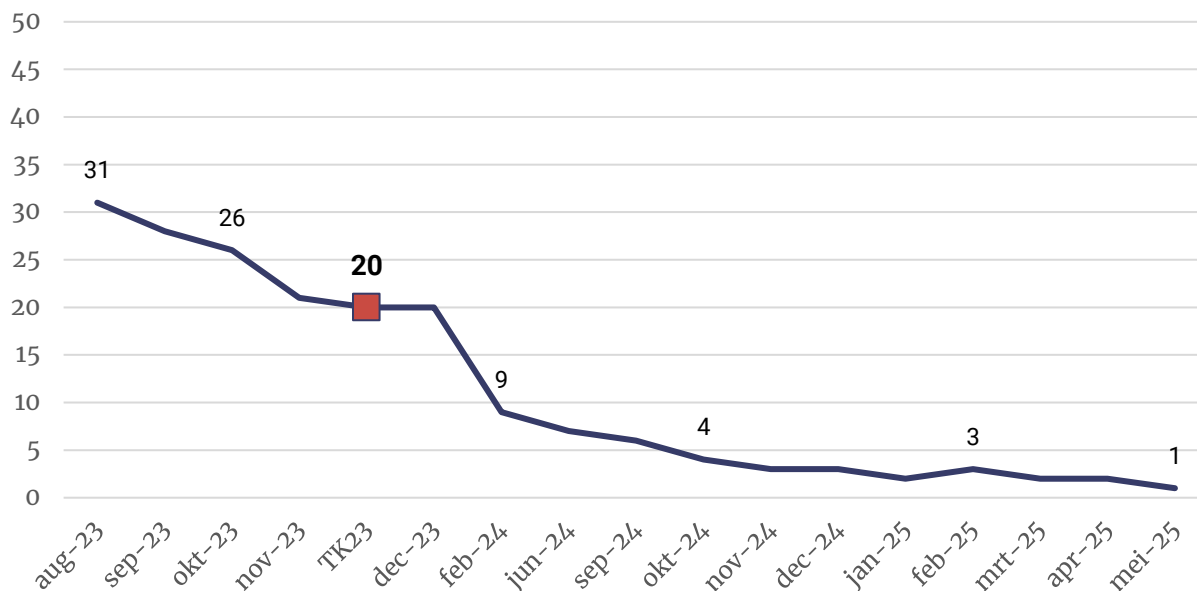
5.1 NSC in electoraal, historisch perspectief

Minder dan twee jaar geleden, op 19 augustus 2023, richtte oud-CDA-Kamerlid Pieter Omtzigt de partij Nieuw Sociaal Contract op. Meteen was de partij goed voor 31 zetels in de I&O-zetelpeiling van die maand. Daarmee was NSC in één klap virtueel de grootste van het land. In de weken die daarop volgden bleef partijleider Omtzigt onduidelijk over zijn premierambities. NSC verloor daarop wat steun, maar kende desondanks een daverende entree in de Tweede Kamer door 20 zetels te veroveren bij de verkiezingen van november 2023.

In eerste instantie gaf Omtzigt aan geen zitting te willen nemen in een kabinet met de PVV omdat de rechtstatelijke afstand te groot zou zijn.⁵ Uiteindelijk vormden PVV, VVD, NSC en BBB toch samen een kabinet dat werd ingezworen in juli 2024. Op dat moment was NSC het gros van haar kiezers al kwijtgeraakt. Een deel van de achterban vond het onverteerbaar dat NSC in zee ging met Wilders en keerde NSC daarom de rug toe. Een omvangrijker deel vond echter dat NSC de vorming van een rechts kabinet juist onnodig lang had tegengewerkt en veranderde daarom van stemvoorkeur.

Oprichter Omtzigt deed in september 2024 een tijdelijke stap opzij vanwege gezondheidsredenen. In november keerde hij terug, al deelde hij zijn taken sindsdien met Nicolien van Vroonhoven. Op 18 april jongstleden maakte Omtzigt bekend definitief uit de politiek te stappen.

Figuur 5.1: Zetelstand NSC in zetelpeilingen Ipsos I&O (en uitslag TK23)

⁵ [Aanbiedingsbrief en eindverslag informateur Plasterk](#) | [Verslag](#) | [Kabinetsformatie](#)

5.2 Waar kwam de NSC-kiezer vandaan?

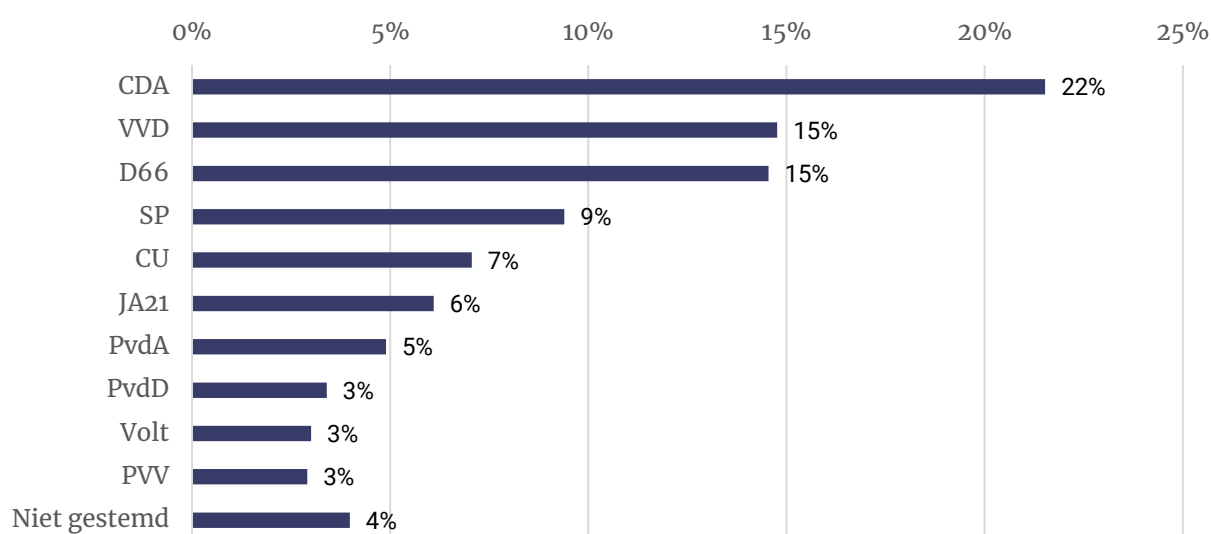
NSC had in de eerste weken na de oprichting een grote aantrekkingskracht op zowel linkse als rechtse kiezers. In [augustus 2023](#) constateerden we dat NSC bij iedere partij minstens tien procent van de kiezers weghaalde (behalve van GroenLinks en Volt). In aanloop naar de verkiezingen raakte NSC linkse kiezers in sterkere mate kwijt dan rechtse kiezers.

Desalniettemin hadden vier op de tien (38%) NSC-kiezers van november 2023 bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 nog op een linkse of progressieve partij gestemd.⁶ De meeste kiezers snoepte NSC weg bij centrumrechtse partijen – 46% van de NSC-kiezers in 2023 stemden in 2021 op een centrumrechtse partij – zoals CDA (22%) en VVD (15%).

Figuur 5.2: Stemgedrag NSC-kiezers (TK23) bij Tweede Kamerverkiezingen van 2021

Basis: stemde NSC bij Tweede Kamerverkiezingen 2023 (n=549).

Data uit nameting (uitgevoerd in november 2023⁷). Alleen partijen getoond met minstens 3 procent.

Bron: Ipsos I&O, 12 mei 2025

⁶ D66, GL, PvdA, SP, DENK, PvdD, Volt.

⁷ Postelectoraal onderzoek dat Ipsos I&O na elke verkiezing uitvoert.

5.3 Waarom stemde men NSC?

Kiezers die deelnamen aan deze peiling en bij de voorgaande Tweede Kamerverkiezingen nog op NSC stemden stelden we de volgende vraag:

Wat was toen de belangrijkste reden om op NSC te stemmen? Kunt u dat in uw eigen woorden kort samenvatten?

Kiezers zagen in NSC een kans op vernieuwing in de Nederlandse politiek. De belofte van goed bestuur, transparantie, en het herstellen van de rechtsstaat waren belangrijke thema's die kiezers aanspraken. Een kiezer vat dit sentiment als volgt samen: "Hoop op verandering en gebruik van logica en gezond verstand als basis voor beleid."

Nog belangrijker dan inhoudelijke overwegingen was de aanwezigheid van oprichter en lijsttrekker Pieter Omtzigt. Zijn reputatie als integer politicus, rol in het blootleggen van de toeslagenaffaire en belofte van een nieuwe bestuurscultuur spraken veel kiezers aan. Zijn dossierkennis en ervaring gaven vertrouwen. "Het idee dat vooral de lijstvoerder, de heer Omtzigt, grote kennis van zaken had en deze kennis ook kenbaar maakte in de hoop dat er wat mee zou gaan gebeuren," vertelt een kiezer.

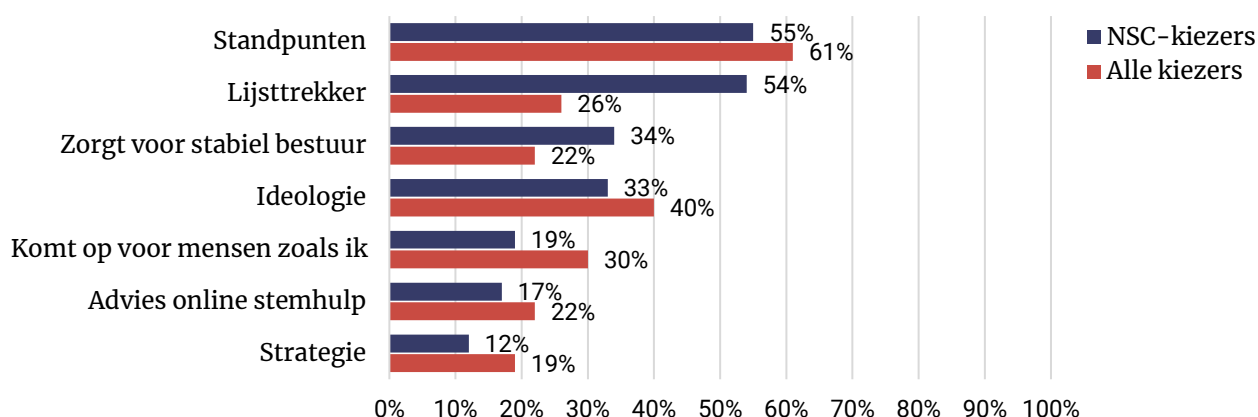
Nu heerst er teleurstelling dat er van veel beloftes (vooralsnog) weinig terecht is gekomen. Veel van de teleurstelling richt zich op Omtzigt. Zo zegt een kiezer: "Omtzigt was goed bezig, maar ik ben veranderd van mening, hij is absoluut niet geschikt om een partij te leiden, hij had beter gewoon in de Kamer kunnen blijven."

Vlak na de Tweede Kamerverkiezingen vroegen we kiezers ook waarom zij op NSC hadden gestemd (via voorgecodeerde antwoordopties). De resultaten daarvan komen goed overeen met de open antwoorden die in deze meting worden gegeven. Ruim de helft (54%) gaf destijds aan op NSC te hebben gestemd vanwege de lijsttrekker, terwijl dit slechts voor een kwart (26%) van alle Nederlandse kiezers gold. Net zo vaak als de lijsttrekker werden de standpunten (55%) van de partij genoemd.

Figuur 5.3: Wat was of waren in november 2023 belangrijke reden(en) om op NSC te stemmen?

Basis: stemde NSC bij Tweede Kamerverkiezingen 2023 (n=549).

Data uit nameting (uitgevoerd in november 2023).

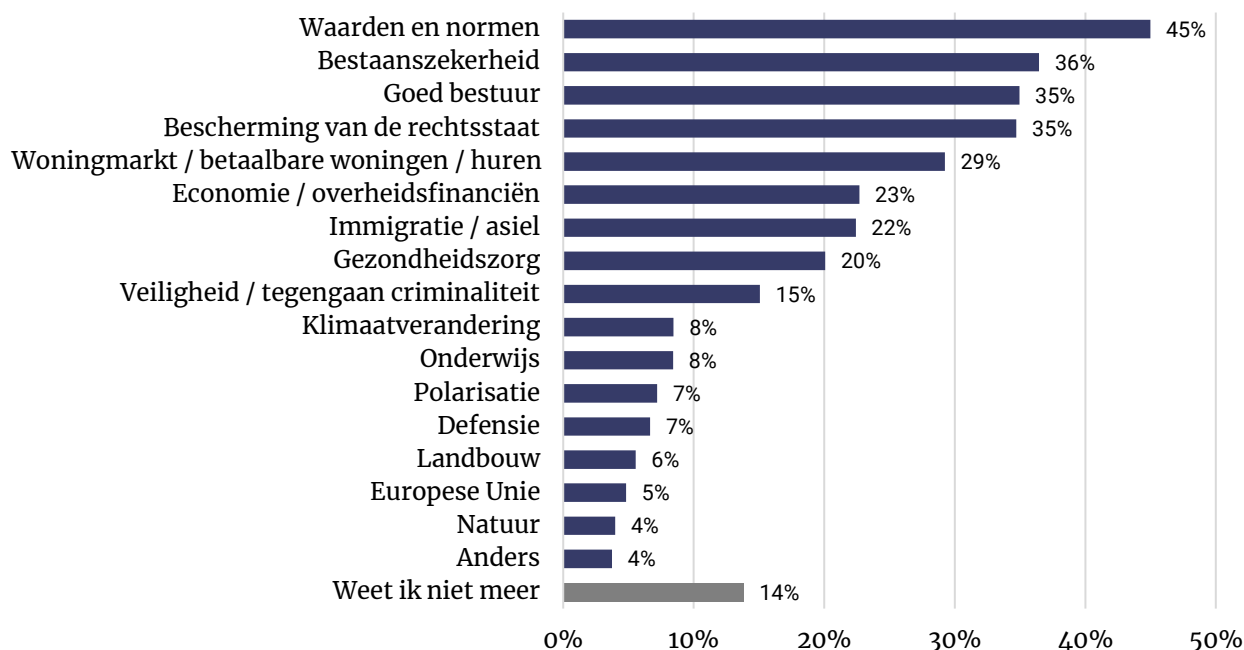
Bron: Ipsos I&O, 12 mei 2025

Waarden en normen, bestaanszekerheid en rechtsstaat speelden grote rol

Uit de vorige paragraaf bleek dat de standpunten van NSC, naast de lijsttrekker, de belangrijkste reden vormden om NSC te stemmen. Om uit te zoeken over welke standpunten dat precies ging, vroegen we in deze peiling aan alle kiezers die in november 2023 NSC hebben gestemd welke onderwerpen voor hen een rol speelden. Waarden en normen (45%) worden het meest genoemd. Maar ook bestaanszekerheid (36%) en rechtsstatelijke onderwerpen (goed bestuur 35%, bescherming rechtsstaat 35%) scoren hoog.

Figuur 5.4: Welke onderwerpen speelden in november 2023 een belangrijke rol om op NSC te stemmen?⁸

Basis: stemde NSC bij de Tweede Kamerverkiezingen 2023 (n = 248).

Bron: Ipsos I&O, 12 mei 2025

In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2023 profileerde NSC zich sterk op het thema bestaanszekerheid. Voor ruim een derde (36%) van de kiezers van toen geldt dat zij nu zeggen vanwege op dit thema op NSC te hebben gestemd destijds. Aan deze kiezers vroegen we nu wat zij precies verstaan onder dit begrip, en in hoeverre zij vinden dat NSC hier goed mee om is gegaan.

De kern van bestaanszekerheid wordt door de meeste respondenten gezien als de mogelijkheid om fatsoenlijk te kunnen leven en in basisbehoeften te voorzien. Zoals één respondent het verwoordde: "Dat iedereen het recht heeft op wonen, voeding, sociale zekerheden." Een ander voegde daaraan toe: "Dat je zeker bent dat er eerlijk omgegaan wordt met gemeenschapsgeld. Dat mensen een goed inkomen hebben en niet afhankelijk van toeslagen."

⁸ Omdat we kiezers hier vroegen hun overwegingen van anderhalf jaar geleden opnieuw op te halen kan er sprake zijn van een geheugeneffect.

Veel kiezers benadrukken het belang van voldoende inkomen om rond te komen, vooral voor de lagere inkomensgroepen. Een respondent zei hierover: "Dat ook de laagste inkomens normaal kunnen rondkomen, armoede tegengaan." Het aanpakken van armoede en de betaalbaarheid van essentiële zaken zoals wonen en voeding werden veelvuldig genoemd als cruciale aspecten van bestaanszekerheid.

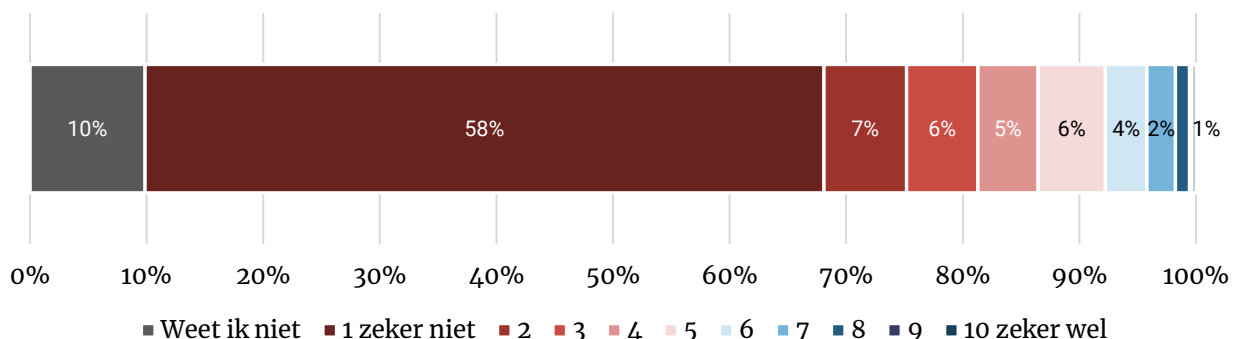
Ook legt een relatief grote groep de nadruk op de rol van de overheid in het waarborgen van bestaanszekerheid. Vaak wordt dan verwezen naar de toeslagenaffaire. Bijna geen enkele kiezer die deze open vraag beantwoordde is positief over hoe NSC is omgesprongen met het thema. Zo zegt iemand: "Een fatsoenlijk bestaan voor Nederlanders aan de onderkant v.d. maatschappij. NSC is daar matig mee omgegaan door de vorming van het kabinet te stagneren door eindeloze mierenneukerij..."

5.4 Toekomst NSC

Om te analyseren in welke mate kiezers NSC in de toekomst nog een kans geven vroegen we hen dit uit te drukken op een schaal van 1 (ik ga zeker niet NSC stemmen bij komende verkiezingen) tot 10 (ik ga dit zeker wel doen). Slechts 1 procent van alle Nederlandse kiezers geeft NSC bij aankomende verkiezingen een hoge stemkans (een 8, 9 of 10). Dit komt ongeveer overeen met het percentage dat in deze peiling NSC stemt (1,2%). Nog eens zes procent geeft de partij een middelgrote stemkans (6 of 7). De rest schat de kans laag in.

Figuur 5.5: Wilt u aangeven hoe klein of groot de kans is dat u NSC zou overwegen om op te stemmen bij de aanstaande Tweede Kamerverkiezingen?

Denkt u zeker niet op deze partij te zullen stemmen dan vult u een 1 in; weet u zeker dat op deze partij stemt dan vult u 10 in. U kunt natuurlijk ook een tussenliggend getal of weet niet invullen. Basis: allen (n = 2.143).

Bron: Ipsos I&O, 12 mei 2025

5.5 Potentie voor NSC met Coenradie

Zoals eerder benoemd (in hoofdstuk 3) wordt een aantal NSC-politici genoemd als nieuwe lijsttrekker. Ook meldde [NRC](#) dat er intern zelfs wordt gesproken over een overstap van PVV-staatssecretaris Ingrid Coenradie. We legden daarom de stemkans-vraag opnieuw voor met verschillende hypothetische lijsttrekkers. Respondenten die niet bekend zijn met een politicus kregen de vraag niet voorgelegd.

Opnieuw wordt de populariteit van Coenradie duidelijk. Als we haar als mogelijke lijsttrekker voorleggen, geeft zeven procent van de kiezers die haar kennen (omgerekend is dat ca. 3 procent van *alle* kiezers) een hoge stemkans aan NSC als Coenradie lijsttrekker zou zijn.

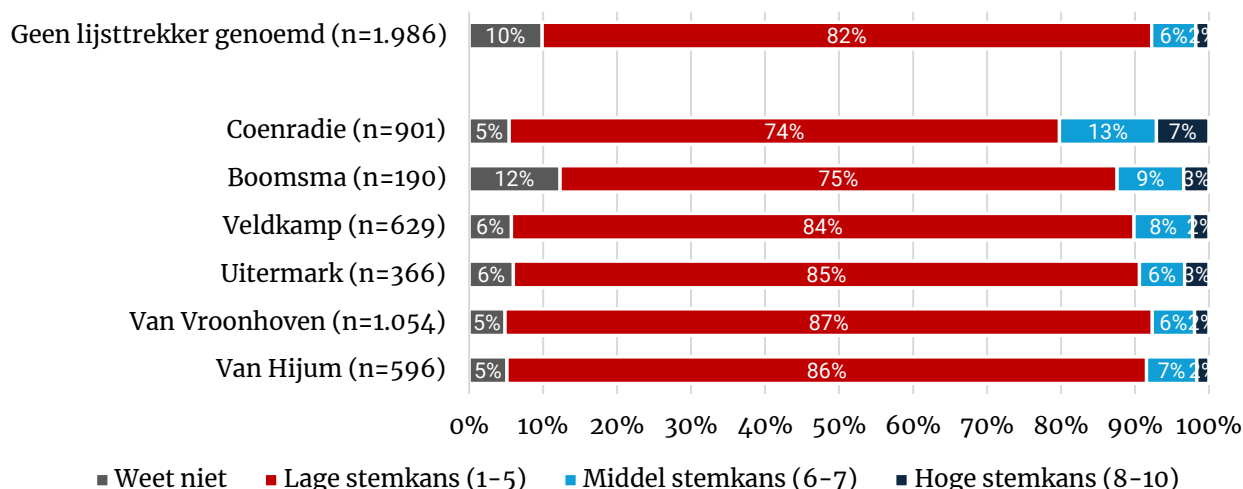
Bij de andere voorgelegde lijsttrekkers zien we geen positieve of negatieve effecten.

Figuur 5.6: Hoe klein of groot is de kans is dat u NSC zou overwegen om op te stemmen als deze politicus de leider zou zijn?

Basis: bekend met lijsttrekker (n weergegeven in figuur). Bijschrift bij de vraag:

- "NSC doet weer mee bij de volgende verkiezingen
- Pieter Omtzigt heeft de politiek verlaten, hij is dus niet de lijsttrekker
- De nieuwe lijsttrekker is één van onderstaande

Denkt u zeker niet op NSC te zullen stemmen dan vult u een 1 in; weet u zeker dat op NSC stemt dan vult u 10 in. U kunt natuurlijk ook een tussenliggend getal of weet niet invullen."

Bron: Ipsos I&O, 12 mei 2025

Als we kiezers vragen hun mening over Coenradie te motiveren laten kiezers vaak weten niet op de hoogte te zijn van de speculaties over een mogelijke overstap. Zo zegt iemand: "Dat zou ik gek vinden. Zij is van de PVV."

Kiezers die inhoudelijker ingaan op Coenradie roemen dikwijls haar doortastendheid en duidelijkheid. Ze beschouwen haar als lichtpuntje in het kabinet. Zo stelt een Volt-kiezer: "PVV achtergrond is niet in haar voordeel (voor mij). Toont momenteel sterk haar verantwoordelijkheid, een van de weinigen die actief is binnen de regering. Dat maakt haar een van de uitschieters naar boven. En in die hoedanigheid geen slechte kandidaat voor NSC (denk ik)." Ook waarderen veel kiezers het dat ze als staatssecretaris ingaat tegen PVV-leider Geert Wilders. Een VVD'er zegt: "Heel goed. Durft tegen Wilders in te gaan. Heeft veel lef."

Ondanks het feit dat de meeste kiezers Coenradie kunnen waarderen, zet een substantiële groep wel vraagtekens bij in hoeverre ze bij NSC past. Een kiezer verwoordt het als volgt: “Ik weet niet of ze bij deze partij past, maar ze komt wel over als een daadkrachtig politicus en een geschikte leider.”

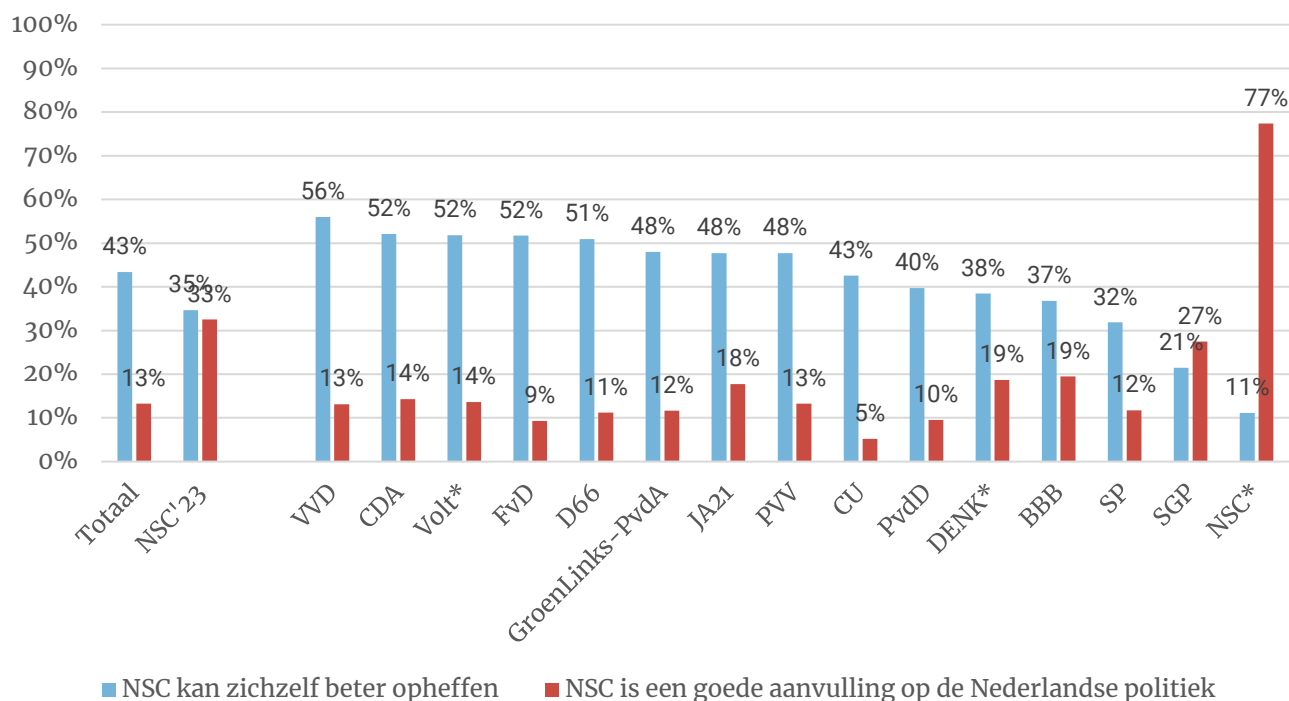
5.6 Een op drie NSC-kiezers uit 2023: ‘hef NSC maar op’

Vier op tien (43%) kiezers zijn van mening dat NSC zich beter kan opheffen. Veertien procent is het oneens met die stelling. Ook kiezers die in 2023 nog op NSC stemden zijn het vaker eens (35%) dan oneens (30%) met de stelling. Huidige NSC-kiezers zijn deze mening uiteraard zelden toegedaan (11%), al is deze uitkomst indicatief vanwege de beperkte sub-steekproef (n=21).

Dertien procent van alle kiezers acht NSC een goede aanvulling op de Nederlandse politiek. Bijna de helft (43%) is het daar niet mee eens. De NSC-kiezers van 2023 zijn verdeeld over de stelling (33% eens, 30% oneens).

Figuur 5.7: In hoeverre bent u met het eens of oneens met de volgende stellingen?

Naar huidige partijvoorkeur; NSC-kiezers uit 2023 apart weergegeven. Basis: allen (n = 2.143).

*Indicatief vanwege een beperkt aantal waarnemingen (n < 50).

Bron: Ipsos I&O, 12 mei 2025

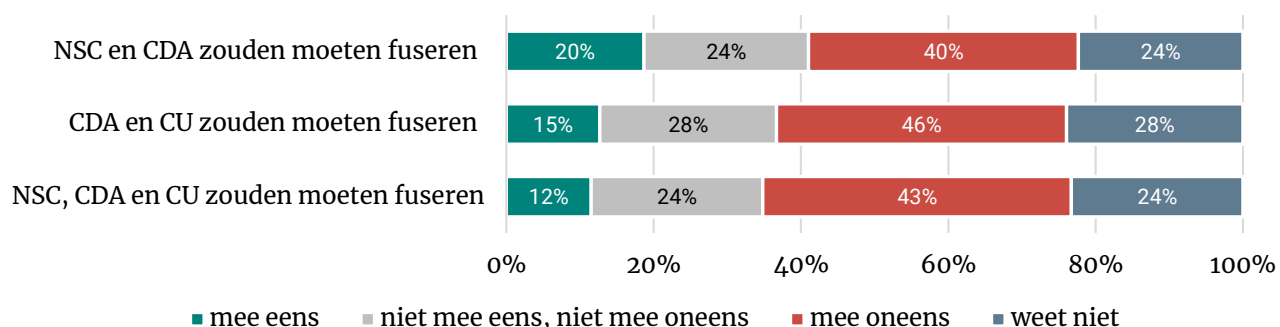
5.7 Weinig enthousiasme over eventuele fusies

Op 19 april werd Nicolien van Vroonhoven bij het programma *Dit is Tijs* gevraagd naar een mogelijke fusie van CDA en NSC. Van Vroonhoven zei dit niet uit te sluiten, maar stelde ook: "Voor nu hebben we ons afgesplitst van het CDA, we willen een andere politiek bedrijven."⁹

Om de steun voor dit idee te meten legden we enkele stellingen voor. Een vijfde van alle kiezers is voor een fusie van NSC en CDA. Veertig procent is tegen. Fusies met ook CU erbij kunnen rekenen op nog minder enthousiasme (15% voor een fusie van alleen CDA en CU, 12% is voor een fusie van NSC, CDA en CU).

Figuur 5.8: In hoeverre bent u met het eens of oneens met de volgende stellingen?

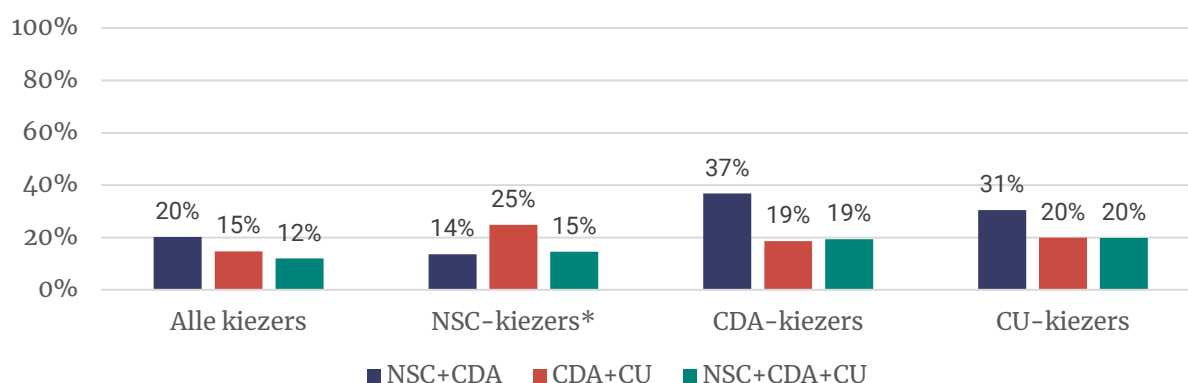
Basis: allen (n = 2.143).

De kiezers van de partijen die het betreft zijn ook niet onverdeeld enthousiast over eventuele fusies. NSC'ers zien geen van de opties zitten (indicatieve uitkomsten vanwege beperkt aantal waarnemingen). CDA-kiezers zijn net zo vaak voor (37%) als tegen (38%) een fusie met NSC.

Figuur 5.9: Steun voor fusie (per partij)

'In hoeverre bent u met de volgende stellingen eens of oneens?' Getoond in de figuur: alleen % steun voor fusie. Basis: allen (n = 2.143)

*Indicatief vanwege een beperkt aantal waarnemingen (n < 50).

⁹ [Van Vroonhoven sluit fusie van NSC met CDA niet uit - DIT](#)

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 9 tot maandagochtend 12 mei 2025. Er was geen opdrachtgever. In totaal werkten 2.143 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. Een deel (n = 197) deed mee via PanelClix. Dit zijn voornamelijk jongeren, lager opgeleiden en respondenten met een niet-westerse achtergrond.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen - en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

Ipsos I&O Publiek

Ipsos I&O komt voort uit het recente samengaan van I&O Research en Ipsos.

Ipsos I&O Publiek is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2022). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Ipsos I&O Publiek werkt voor overheids- en non-profitorganisaties.

Ipsos I&O is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Ipsos I&O is ISO 9001-, ISO 20252-, ISO 27001-, ISO 27701- en NEN-5710 gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

Contactgegevens

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

053 – 200 52 00

KVK-nummer 08198802

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

020 – 308 48 00

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl

